

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-372-9-43>

PROBLEMS OF THE RELEVANCE OF THE CAUSAL CONNECTION IN MODERN CRIMINAL LAW

ПРОБЛЕМАТИКА РЕЛЕВАНТНОСТІ ПРИЧИННОГО ЗВ'ЯЗКУ У СУЧАСНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Benkivsky V. O.

*Candidate of Law Sciences,
Assistant of the Department
of Criminal and Legal Policy
and Criminal Law
of the Educational and Research
Institute of Law,
Taras Shevchenko
National University
Kyiv, Ukraine*

Беньківський В. О.

*кандидат юридичних наук,
асистент кафедри
кримінально-правової політики
та кримінального права
навчально-наукового
Інституту права,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Аналіз проблеми причинного зв'язку у сучасному кримінальному праві передбачає встановлення критеріїв релевантності даного зв'язку.

Оскільки релевантність у кримінальному праві являє собою те, що має значення (або може бути використане) для кримінального права, вирішення кримінально-правових завдань, то аналогічно, необхідно розглядати і науковий концепт кримінально-правового причинного зв'язку.

Як вважає переважна більшість науковців України поставлення у вину особі суспільно-небезпечного наслідку [1, с. 163] неможливе без встановлення того, щоб вони (суспільно-небезпечні наслідки) перебували у зв'язку з дією або бездіяльністю особи.

Якщо виходити з даної наукової позиції, а також додати необхідність як характеристику зв'язку, то критеріями релевантності причинного зв'язку у кримінальному праві є наступні:

1) необхідність (не випадковий характер) причини, що викликає (породжує) суспільно-небезпечні наслідки;

2) причинний зв'язок повинен бути відокремленим, таким, що розмежовується з простою або часовою послідовністю явищ;

3) причинний зв'язок повинен бути визначений доктринально, що означає:

а) визначення ліміту причин, що породжують такі, що ставляться у вину суб'єкту наслідки;

б) вирішення питання ступеня опосередкування спричинення, що має юридичне, кримінально-правове значення.

Аналіз причинного зв'язку в сучасному кримінальному праві передбачає окрім зазначеного, вирішення питання проявів релевантності причинного зв'язку.

Загальноприйнятим є положення відповідно до якого релевантність явища для кримінального права є тоді, коли дане явище пов'язане з кримінально-правовою заборонаю й оцінкою поведінки суб'єкта.

Аналіз понять «релевантність», «релевантний причинний зв'язок» призводить до висновку про релевантність як певну характеристику кримінального права.

Для причинного зв'язку, релевантність формально обґрунтована властивість зв'язку, наслідком встановлення якої є зокрема, застосування зв'язку для вирішення питання про те, на якому етапі кваліфікації, якому зі складів зі схожими ознаками слід віддати перевагу [2, с. 124].

Таким чином, ми отримуємо релевантний причинний зв'язок як елемент змісту кримінального права й відповідно даний зв'язок можна розглядати як:

1) орієнтир, щодо наявності або відсутності підстави інкримінування особі певної протиправної поведінки;

2) важливий елемент законодавчо-технічного процесу.

Коли йдеться про п. 2, то йдеться про пов'язані з причинним зв'язком дієприслівникові звороти виду «доведення», «обумовлення», «створення загрози» та ін., які використовуються при конструюванні статей кримінального кодифікованого акту.

У процесуальному аспекті, релевантність причинного зв'язку проявляється при визначенні такої складової предмету доказування як причинний зв'язок; визначений у якості складової предмету доказування причинний зв'язок набуває характеру прямого доказу вчиненого суб'єктом злочину.

Таким чином, релевантність може розглядатися і проявлятися як у межах кримінального права так і процесу; тобто, релевантність причинного зв'язку має міжгалузеве значення.

Уявлення про релевантний причинний зв'язок у кримінальному праві протистоїть з одного боку уявленню про необхідний зв'язок (дані характеристики зв'язку не співпадають але є близькими), а з іншого, уявленню про будь-який (у т.ч. нерелевантний) зв'язок, який неможливо застосовувати у кримінальному праві.

Якщо йдеться про порівняння понять «релевантність» і «необхідність» у тому, що стосується причинного зв'язку, то необхідність проявляється у постійно виникаючому, тенденційно-закономірному зв'язку; релевантність, може проявлятися у ситуаційному причинному зв'язку.

Тобто, релевантний причинний зв'язок у кримінальному зв'язку часто прив'язується до суспільних потреб, часто пов'язаний з тимчасовою необхідністю криміналізації певних правопорушень.

На сучасному етапі розвитку кримінального права, в Україні, релевантність причинного зв'язку діяння та суспільно-небезпечного наслідку прив'язується і посилюється умовами війни, воєнного стану.

Релевантність можна остаточно визначити як наскрізну й необхідну характеристику кримінального права, яка є концентрованим виразом можливості застосування й використання певного явища, зокрема причинного зв'язку, у даній галузі права.

Література:

1. Ємельянов В.П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. посіб. / В.П. Ємельянов. Харків. *Право*. 2018. С. 163.

2. Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Запоріжжя. 22–23 жовтня 2021 року. Запоріжжя. *Запорізька міська громадська організація «Істина»*. 2021. С. 124.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-372-9-44>

CURRENT ISSUES OF THE INTERPRETATION OF THE TIME OF COMMISSION OF THE CRIME PROVIDED FOR IN ARTICLE 342 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ЧАСУ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 342 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Borovyk A. V.

*Candidate of Legal Sciences, Docent,
Vice President,
Research Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Боровик А. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
віце-президент з наукової роботи,
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Для позначення зв'язку кримінально протиправного діяння проти представника влади та виконання цими особами службових обов'язків